

วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจการค้าไทยรายภูมิภาค

ประจำเดือนธันวาคม 2564

กลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
กองนโยบายการสร้างความเข้มแข็งทางการค้า
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
โทร. 02-507-7894, 02-507-8501, 02-507-6489
E-mail: tpso.localeconomy@gmail.com

ภาคใต้

ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และอดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่ขรี (ดร.สมบัติ ชนะสิทธิ์) และพาณิชย์จังหวัดพัทลุง ได้หารือร่วมกับบริษัท ม่านกู่หว่าง จำกัด และเปิดเผยว่า บริษัท ม่านกู่หว่าง จำกัด เตรียมแผนลงทุนก่อตั้งโรงงานแปรรูปหมากที่ตำบลแม่ขรี อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ขนาดพื้นที่ 2,000 ตารางเมตร จะเริ่มก่อสร้างประมาณต้นปี 2565 เพื่อเป็นศูนย์รวมรับซื้อหมากจังหวัดภาคใต้ เก็บสต็อก และรองรับการขยายตัวตลาดหมาก

กรรมการผู้จัดการ บริษัท ม่านกู่หว่าง จำกัด เปิดเผยว่า ปัจจุบันบริษัทรับซื้อผลผลิตหมาก 60-100 ตันต่อวัน รับซื้อเฉพาะหมากอ่อนตูดเหลี่ยมหรือตูดแหลมเท่านั้น เพื่อส่งออกไปประเทศจีน ซึ่งมีความต้องการบริโภคหมากที่เพิ่มขึ้นทุกปี และผู้บริโภคจะอยู่ในกลุ่มระดับที่มีกำลังซื้อ โดยเฉพาะหมากทุหนานบริโภคหมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ แต่ในประเทศจีนมีปริมาณหมากให้บริโภคได้เพียงร้อยละ 20 ของความต้องการบริโภคเท่านั้น โดยมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ และบริโภคสด นอกจากนี้ หมากยังมีไว้บริการต้อนรับแขก และเป็นของกินเล่นประจำวัน ทำให้ปัจจุบันประเทศจีนต้องสั่งหมากนำเข้าจากประเทศไทย เมียนมา เวียดนาม และอินโดนีเซีย ฯลฯ เป็นหลัก

บทวิเคราะห์

หมาก จัดเป็นพืชตระกูลปาล์ม เจริญเติบโตดีในเขตที่มีอากาศอบอุ่น และร้อนชื้น โดยจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ 4 – 6 ปี และให้ผลผลิตคงที่จนถึงอายุ 20 ปี หลังจากนั้นผลผลิตก็จะลดลง ปัจจุบันหมากสด และหมากแห้งเข้าไปมีบทบาทในอุตสาหกรรมหลายชนิด เช่น อุตสาหกรรมฟอกหนัง ฟอกย้อมเส้นใย และยารักษาโรค จึงเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ ผลหมากยังเป็นสมุนไพร ที่ช่วยในการสมานแผล แก้ท้องเสีย รักษาโรคเหงือกและฟัน

สถานการณ์การผลิตหมาก ปี 2563 มีพื้นที่ปลูกหมากทั่วประเทศ 41,909 ไร่ เกษตรกรผู้ปลูกหมากจำนวน 20,721 ครัวเรือน โดยภาคที่ปลูกหมากมากที่สุด ได้แก่ ภาคใต้ 23,589 ไร่ รองลงมา คือ ภาคกลาง 13,464 ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3,456 ไร่ และภาคเหนือ 1,401 ไร่ จังหวัดที่มีผลผลิตหมากมากที่สุดในประเทศ 5 อันดับแรก ได้แก่ ระนอง พังงา ฉะเชิงเทรา ชุมพร และระยอง สำหรับผลผลิตหมาก ปี 2563 มีปริมาณ 53,483 ตัน เพิ่มขึ้น จากปี 2562 ที่มีปริมาณผลผลิต 41,283 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.55

ราคาหมากที่เกษตรกรขายได้ ในปี 2563 ราคาขายหมากเฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ 23.63 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้น จากปี 2562 ที่ราคาโลกรั่มละ 15.41 บาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 40.36

การส่งออกจากข้อมูลกระทรวงพาณิชย์ พบว่า หมาก (HS : 08028000) ปี 2564 (ม.ค. - พ.ย. 2564) มีปริมาณการส่งออก 122,705 ตัน มูลค่า 4,961.83 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า ที่ส่งออกได้ 43,486 ตัน มูลค่า 2,082.57 ล้านบาท หรือปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 182.17 และมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 138.25 ตามลำดับ ตลาดส่งออกสำคัญอันดับหนึ่งของไทย ได้แก่ เมียนมา โดยการส่งออกไปเมียนมามีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 85.05 ของมูลค่าการส่งออกหมากทั้งหมดของไทย ตลาดสำคัญรองลงมา ได้แก่ บังคลาเทศ (ร้อยละ 5.35) และ เวียดนาม (ร้อยละ 5.13) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

1. ในปี 2563 ไทยส่งออกหมากเป็นอันดับ 3 ของโลก มีส่วนแบ่งในตลาดโลกร้อยละ 13.6 รองจากอินโดนีเซีย และเมียนมา (ที่มีส่วนแบ่งในตลาดโลก ร้อยละ 47.2 และ 20.6 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม การส่งออกของไทยกระจุกตัวสูงในตลาดเมียนมา จึงควรกระจายตลาดส่งออก รักษาตลาดเดิม และเพิ่มตลาดใหม่ ทั้งนี้ ประเทศที่มีการนำเข้าหมากสูงสุด 3 อันดับแรกของโลก คือ อิหร่าน อินเดีย และสิงคโปร์ ขณะที่จีนเป็นผู้นำเข้าอันดับ 8 ของโลก มีมูลค่าการนำเข้า 4.4 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 333.1 จากปีก่อนหน้า
2. ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกหมากใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิต และรักษาคุณภาพของหมาก ทั้งหมากสดและหมากแห้ง ให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด
3. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหมาก เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคากับผู้ซื้อ และสร้างเครือข่ายให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ เพื่อช่วยแก้ปัญหาด้านการผลิต และด้านการตลาด
4. ส่งเสริมการแปรรูปหมากเป็นวัตถุดิบขั้นกลาง เพื่อเพิ่มมูลค่า และใช้ในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

อ้างอิง

1. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ : หมาก (ออนไลน์) Production.doae.go.th/service. สืบค้นวันที่ 17 ธันวาคม 2564.
2. ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. ม่านกู่หว่าง ผุดโรงงานหมากพัทลุงแตกไลน์แปรรูปทุเรียนสู่หมาก : <https://www.prachachat.net/local-economy/news-823https://www.prachachat.net/local-economy/news-823>. สืบค้นวันที่ 21 ธันวาคม 2564.

ภาคตะวันออก

บทวิเคราะห์

หลายจังหวัดเริ่มเปิดเมืองต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หลังตัวเลขผู้ติดเชื้อในประเทศชะลอตัวลง รัฐบาลจึงมีการผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ลง เพื่อให้ภาคธุรกิจ การค้า และประชาชน ได้กลับมาใช้ชีวิตประจำวันแบบนิวนอร์มอล สำหรับภาคตะวันออก ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งภูเขา ทะเล วัต และสวนผลไม้ อีกทั้งไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ทำให้เป็นหนึ่งในจุดหมายหมายแรกของนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนในระยะเวลาไม่นาน ภาครัฐจึงได้ออก “โครงการเราเที่ยวด้วยกัน” เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวช่วงปลายปี ให้มีเงินหมุนเวียนเข้าระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น โดยการสนับสนุนค่าโรงแรม 40% คุปองอาหาร 600 บาทต่อคืน และสนับสนุนค่าตัวเครื่องบิน 40% ในการเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงออกมาตรฐาน SHA¹ เพื่อสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสุขอนามัย จากนโยบายภาครัฐที่มีวันหยุดราชการเพิ่มขึ้นมารวมถึงมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ จะทำให้ประชาชนได้ออกมาผ่อนคลาย มีการจับจ่ายใช้สอย และท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้บรรดาร้านค้าและธุรกิจโรงแรม มีเงินไหลเวียนเพิ่มขึ้นจากมาตรการส่งเสริมดังกล่าว จากรายงานของโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่า วันหยุดยาวต่อเนื่องที่ผ่านมา (วันที่ 10-12 ธันวาคม) ภาพรวมท่องเที่ยวภายในประเทศไทยกลับมาคึกคัก ซึ่งในส่วนของภาคตะวันออก มีอัตราการเข้าพักเพิ่มขึ้นร้อยละ 38 มีการเดินทางท่องเที่ยว 362,000 คน/ครั้ง ส่งผลให้มีรายได้หมุนเวียน 1,400 ล้านบาท ทั้งนี้ ในส่วนของวันหยุดยาวภาคตะวันออกในช่วงเทศกาลปีใหม่นี้ อาจจะทำให้มีรายได้หมุนเวียนที่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาคธุรกิจการค้าและเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

1. สนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการภาครัฐโดยพัฒนาให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของการจองที่พัก ร้านอาหารตลอดจนระบบสาธารณสุข ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มยอดขายให้กับภาคธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากภาครัฐ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นเพิ่มขึ้น จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้รองรับความต้องการของผู้บริโภคทุกช่วงวัย เช่น โปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ “เที่ยวง่าย เดินทางไม่นาน มีความปลอดภัย” ประกอบด้วย รถยนต์ส่วนตัวพร้อมคนขับ เพื่อการเดินทางที่สะดวก และได้หลายสถานที่ พร้อมทั้งมีความเป็นส่วนตัว ที่พักระดับพรีเมียมมีความปลอดภัย สงบร่มเย็น ตลอดจนการซื้อสินค้าจะเน้นสินค้าสุขภาพ อาหารเสริม เป็นต้น

อ้างอิง

1. การท่องเที่ยว (2564). มาตรฐาน SHA : www.thailandsha.com. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธ.ค. 2564
2. ไทยรัฐออนไลน์ (2564). เคาะ 28 ธ.ค. วันหยุดภาคตะวันออก : <https://www.thairath.co.th/news/politic/2235516>. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธ.ค. 2564

¹ คือ SHA และ SHA+ ปังบอกถึงมาตรฐานของการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด โดยทุกๆ ผู้ประกอบการจะต้องยื่นขอ SHA ก่อน และปฏิบัติตามข้อกำหนดที่รัฐ เมื่อทำได้ครบและได้รับสัญลักษณ์ SHA แล้ว ให้นำหลักฐานการฉีดวัคซีนของพนักงานอย่างน้อย 70% ไปยื่นขอ SHA+ สำหรับกิจกรรมที่สามารถขอ SHA ภัตตาคาร/ร้านอาหาร โรงแรม/ที่พัก และสถานที่จัดประชุมขนานนาการและสถานที่ท่องเที่ยว ยานพาหนะ บริษัทนำเที่ยวสุขภาพและความงาม ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า กีฬาเพื่อการท่องเที่ยวโรงละคร โรงมหรสพและการจัดกิจกรรม และร้านค้าของที่ระลึกและร้านค้าอื่นๆ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชาเขียวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ สก.พิมาย แปรรูปต้นสู่โควิด

สหกรณ์การเกษตรพิมาย จ.นครราชสีมา มีสมาชิก 11,000 คน ผลิตข้าวหอมมะลิได้ปีละ 20,000 ตัน แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด 19 ส่งผลให้ยอดขายลดลง ประสบปัญหาการระบายข้าว เนื่องจากความต้องการบริโภคลดลง จึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อหารายได้เข้าสู่สหกรณ์ ด้วยการผลิตชาเขียวข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นสินค้าแปรรูปที่มีน้ำหนักเบา ไม่เหมือนข้าวสาร สามารถส่งจำหน่ายทางไปรษณีย์ได้สะดวก โดยสหกรณ์สามารถส่งไปขาย

ต่างประเทศได้เอง ไม่เหมือนขายเป็นข้าวสารที่สหกรณ์ยังไม่สามารถส่งออกเองได้ จากการศึกษาวิจัย ชาเขียวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่าชาเขียวจากต้นอ่อนข้าวหอมมะลิมีวิตามินซี ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันร่างกาย ช่วยเสริมสร้างผิวหนัง ฟัน และหลอดเลือด มีวิตามินอีซึ่งจำเป็นต่อการเจริญและพัฒนาของเซลล์ประสาท ป้องกันการแตกสลายของเยื่อหุ้มเซลล์ มีคลอโรฟิลล์ที่ช่วยลดปล่อยธาตุที่มีประโยชน์ต่อกระบวนการ เมตาบอลิซึมในร่างกาย ช่วยกระตุ้นการเจริญและซ่อมแซมเนื้อเยื่อ และช่วยสร้างเม็ดเลือดแดง อีกทั้งมีเบตาแคโรทีน ช่วยลดคอเลสเตอรอลช่วยปรับระดับน้ำตาลในเลือด ลดความดันโลหิต และมีธาตุเหล็กอีกด้วย

บทวิเคราะห์

ประเทศไทยมีประชากรบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก รวมไปถึงการผลิตและส่งออกข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญอันดับหนึ่งของไทย โดยในปีเพาะปลูก 2563/2564 หรือปีการผลิต 2563 จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่เพาะปลูกข้าว 3,835,248.70 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 3,596,970.70 ไร่ ให้ผลผลิต 336.35 กก./ไร่ ปริมาณผลผลิต 1,209,842.47 ตัน สำหรับปีเพาะปลูก 2564/2565 หรือปีการผลิต 2564 มีปริมาณผลผลิต 1,214,714.64 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีเพาะปลูก 2563/2564 ร้อยละ 0.40

ข้าวไทยนั้นได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดโลกเป็นอย่างมาก โดยประเภทข้าวที่ไทยส่งออกเป็นปริมาณมาก คือ ข้าวขาว เป็นข้าวราคาสูงที่สุดในตลาดโลก ข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นข้าวเกรดพรีเมียม และข้าวนี้ ที่ส่วนใหญ่ผู้บริโภคจะอยู่ในแอฟริกาและตะวันออกกลาง นอกจากนี้ ยังมีการส่งออกข้าวประเภทอื่น ๆ เช่น ปลายข้าว สำหรับนำไปใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตแป้งและอาหารสัตว์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้าวจะเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งของไทย ซึ่งผลิตและจำหน่ายได้เป็นจำนวนมากทั้งภายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่เมื่อประสบปัญหาสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด 19 ย่อมทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสถานการณ์การค้าข้าวเช่นเดียวกับสินค้าชนิดอื่น ๆ ทั้งการบริโภคที่ถดถอยลงหรือพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เกษตรกรจึงต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์อยู่เสมอ เช่น การนำข้าวต้นอ่อนมาแปรรูปเป็นชาเขียวข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ ของสหกรณ์การเกษตรพิมาย ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวในพื้นที่และเป็นการสร้างโอกาสในการจำหน่ายโดยการขยายตลาดได้มากขึ้นอีกด้วย

การผลิตชาเขียวหอมมะลิ ใช้วิธีการนำเมล็ดข้าวเปลือกหอมมะลิที่ปลูกแบบอินทรีย์มาเพาะในถาดเพาะกล้า จากนั้นนำถาดข้าวที่บ่มไว้ลงแปลง เมื่อต้นกล้าได้อายุ 14 วัน จะทำการตัดใบให้สูงจากโคนต้นขึ้นมา 2 นิ้ว จากนั้นนำไปบรรจุ เก็บในห้องเย็นเพื่อรักษาอุณหภูมิก่อนที่จะนำไปแปรรูปชา สำหรับการเพาะต้นกล้า 500 ถาด ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกหอมมะลิอินทรีย์ 150 กก. จะได้ใบข้าวต้นอ่อนไปทำชา 60 กก. เมื่อแปรรูปเสร็จแล้ว จะได้ชาเขียวข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ 12 กก. โดยทางสหกรณ์การเกษตรพิมายจัดจำหน่ายในราคากล่องละ 120 บาท (12 ซอง)

ข้อเสนอแนะของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

1. สร้างองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร ตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้วยการส่งเสริมการจัดอบรมหรือการลงพื้นที่แนะนำทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยหน่วยงานภาครัฐที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมช่องทางการจำหน่าย เช่น การขายออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook Instagram รวมทั้งการจำหน่ายสินค้าบน TOPTHAI Store บนแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซชั้นนำในต่างประเทศ เพื่อขยายตลาด และสร้างโอกาสให้ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรไทยได้กระจายไปอย่างทั่วถึงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้และเป็นโอกาสในการสร้างชื่อเสียงให้กับสินค้าไทยต่อไปในอนาคต
3. เปิดโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่กลุ่มเกษตรกรอื่นและผู้สนใจ โดยการถ่ายทอด แบ่งปันองค์ความรู้ อาทิ จัดกิจกรรมเชิญชวนให้ผู้สนใจหรือนักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาวิธีการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ชาเขียวหอมมะลิ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

อ้างอิง 1. ชาวไทยรัฐออนไลน์. ชาเขียวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ สก.พิมาย แปรรูปต้นสู่โควิด : <https://shorturl.asia/o2MHY>. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2564
2. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ภูมิตินผลผลิตฯ รายจังหวัด ปี 2563/64. : <https://shorturl.asia/ToJPv>. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2564